

دوفصلنامه بین المللی تحقیقات حقوق قضایی

License Number: ۸۶۲۲۷ Article Number: ۲۳۳۰۷۶۹۱ ISSN-P: ۲۷۱۷-۱۱۳۲

بررسی و تحلیل حقوقی همه پرسی در قانون ایران

(تاریخ دریافت ۱۴۰۱/۰۲/۱۵، تاریخ تصویب ۱۴۰۱/۰۶/۰۶)

سید پیام حسینی احمدوندی

چکیده

همه پرسی یا رفراندوم، رأی گیری مستقیم از همه اعضای تشکیل دهنده یک سازمان یا جامعه است؛ برای رد یا تصویب سیاستی که رهبران یا نمایندگان پیشنهاد کرده اند. هدف همه پرسی پرهیز از قانون گذاری به زبان اکثریت جامعه است. در نظام های نمایندگی و پارلمانی جدید از همه پرسی تنها برای تصویب قانون اساسی یا تغییر اساسی در حکومت بهره می گیرند ولی در برخی جامعه های کوچک برای همه امور رأی همگان پرسیده می شود. یکی از مهم ترین شاخصه های رژیم حکومتی دموکراتیک مشارکت دادن هر چه بیشتر مردم در صورت بندی قدرت و امور عمومی است یعنی تصمیم گیری در مورد سرنوشت سیاسی مردم به خود مردم سپرده شود به عبارتی دیگر تمام حقوق سیاسی مردم اعم از حقوق قانون گذاری، اجرایی و قضایی توسط خود مردم اعمال گردد ولی به جهت تخصصی بودن مسایل سیاسی و حکومتی و پیچیدگی جوامع امروزی اعمال دموکراسی مستقیم در عمل میسر نیست به همین دلیل در رژیم های دموکراتیک علاوه بر انتخاب مقامات حکومتی و سیاسی (نمایندگان مجلس شورای اسلامی، نمایندگان مجلس خبرگان رهبری، ریاست جمهوری و ...) توسط مردم، در مواردی همچون تصویب قوانین مهم و اخذ تصمیم حساس و بنیادی جامعه، مراجعه به آرای عمومی می شود. در این مقاله که با روش تحلیلی-توصیفی نگارش شده است قصد داریم به بررسی و تحلیل حقوقی همه پرسی در قانون ایران بپردازیم.

واژگان کلیدی: همه پرسی، آرای عمومی، رأی گیری، دموکراسی، رفراندوم، حقوق سیاسی